

- D. Sam Abrams / Mercè Altimir / Enric Balaguer / Sebastià Bonet / Denise Boyer / Rosa Delor / Miquel Desclot / Abraham Mohino i Balet / Francesc Parcerisas: *L'haiku en llengua catalana*, edició a cura de Jordi Mas López. Santa Coloma de Queralt: Obrador Edèndum, 2014 (Escriny: tradició i crítica; 5). 200 pàgs. ISBN 978-84-939169-9-2.

Jordi Mas López, professor de l'àrea d'estudis de l'Àsia Oriental al Departament de Traducció i d'Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona, i traductor, entre altres, d'algunes obres clàssiques fonamentals de la literatura japonesa, com ara l'anònim *Contes d'Ise*, del *Diari de Tosa*, de Ki no Tsuraiuki, o de l'antologia *Cent de cent –Hyakunin isshu–*, a més d'autor de nombrosos estudis sobre la influència de la literatura japonesa en els autors catalans del segle XX, i d'obres de creació poètica, ja tingué cura de publicar, tres anys abans del volum que ara ens ocupa, l'obra col·lectiva *La tanka catalana* (Santa Coloma de Queralt: Obrador Edèndum, 2011). I en aquesta ocasió ha fet un exercici semblant amb l'altra forma epigramàtica japonesa de difusió universal. En aquest llibre, Mas ha reunit nou textos que van ser llegits en la jornada «L'haiku en llengua catalana», que amb el seu grup de recerca ell mateix va organitzar, a la Casa Àsia de Barcelona, el 22 de març de 2013 (hom pot trobar-ne informació a Internet: <<http://jornades.uab.cat/haikuenllenguacatalana/>>), amb la intenció tant de “destacar l'interès literari dels haikus escrits en les darreres dècades, i actualment, en llengua catalana, com revelar la complexitat intercultural que implica la incorporació d'una forma japonesa en la nostra literatura”, a més “de donar idea de la varietat i profunditat de l'haiku actual” escrit pels nostres autors.

Després d'una breu, però útil, presentació, on precisa l'inici de l'haiku en català i n'assenyala els tres principals períodes del seu conreu en la literatura catalana, hi edita les comunicacions esmentades. Amb l'excepció de l'estudi de Mercè Altimir, *La transmissió de l'haiku: d'escriptures i de passos fronterers*, que reflexiona sobre la gran dificultat inherent d'importar una forma procedent d'una literatura i d'una cultura tan allunyades, no solament del

món català sinó de l'occidental en general, i incorporar-la al nostre corpus literari, i potser també del de Rosa Delor, *Espriu i Buddha, o de la il·luminació*, que se centra en la influència del budisme en l'obra de l'autor de Sinera, la resta de treballs tracten de poetes corresponents al que Jordi Mas en diu el tercer període de l'haiku en llengua catalana, és a dir, d'obres publicades de 1975 ençà. Els tres següents s'ocupen d'autors i d'obres que van ser cabdals en la represa de l'haiku en la nostra llengua de final dels anys setanta i començament dels vuitanta del segle passat. D. Sam Abrams, a *Sols de pol·len*, i a partir de documentació inèdita ressegueix l'estimulant relació creativa establerta entre el poeta Agustí Bartra, l'historiador i pensador polonès Leszek Kolakowski i la dona de Bartra, l'escriptora Anna Murià, a través del poemari bartrià *Haïkus d'Arinsal*. També es basa en documentació inèdita –en aquest cas, correspondència epistolar– la contribució de Francesc Parcerisas, *Sota la influència de Bashô. Un text poc conegut de Josep Miquel Sobrer*, que analitza el *Quadern de viatge, juny i juliol, 1978*, que Sobrer escriví sota la influència de la lectura del diari de viatge del mestre de l'haiku japonès. Enric Balaguer, que l'any 1999 ja havia publicat el llibre *Ressonàncies orientals (Budisme, taoisme i literatura)* (València: Edicions 3 i 4), se centra en aquest estudi precisament en les *Ressonàncies de l'estret camí de l'interior, de Matsui Bashô, en la literatura catalana*, i molt especialment en l'obra de Francesc Prat –sobretot el llibre *El soldat rosa*– i la de Ponç Pons –bàsicament el volum *Dillatari*. Abraham Mohino i Balet, ell mateix autor d'haïkus, en *Els haïkus del món flotant de Felícia Fuster*, analitza la producció d'aquesta autora, d'altra banda, excel·lent coneixedora de la literatura japonesa i traductora, juntament amb Naoyuki Sawada, del volum *Poesia japonesa contemporània*. En *Els haïkus de Miquel Martí i Pol, o el jo que mai no em deixa*, una altra gran coneixedora de la poesia japonesa, Denise Boyer, s'ocupa de l'extensa producció del poeta de Roda de Ter, tot i que, com fa evident, considerava l'haiku “més com una estrofa que com un gènere poètic”. Amb l'encertat títol de *Joana Raspall, una autora oculta*, l'escriptor i traductor Miquel Desclot ens presenta una extraordinària autora centenària i pràcticament i injustament desconeguda fins ara, la producció de la qual inclou, entre dos llibres –*Arpegis i Instants*–, la no gens menyspreable quantitat de 241 haïkus; una extensa producció, la major part de la qual mereix “un lloc ben destacat en qualsevol antologia que es faci de l'haiku en català”. I tanca el volum el treball del lingüista i poeta Sebastià Bonet, *Els haïkus de Jordi Vintró, Lluís Urpinell i Iban L. Llop*, en què s'ocupa dels autors més estrictament contemporanis, que són una mostra perfecta de la diversitat i la complexitat de l'haiku català actual.

Amb la publicació d'aquest variat recull de treballs sobre l'haiku en llengua catalana, i tal com ja va fer prèviament amb la tanka, Mas ha aconseguit de cridar l'atenció sobre la presència –més important del que podria semblar– d'aquesta forma epigramàtica en les nostres lletres, i resulta de lectura imprescindible per als estudiosos i per al lector interessat en aquests enriquidors intercanvis culturals. ■

- August Bover i Font, Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Catalana, Gran Via de les Corts Catalanes, 585, E-08007 Barcelona, <bover@ub.edu>.